

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

339. An Principes possint prohibere, ne Annatae ex suis Regnis Summo Pontifici solvantur sine eorum consensu? Ex p. 7. tr. 1. res. 24. aliàs 22.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76442](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76442)

Leo X. Et quidquid Concilium Lateranense nouissimum de libertate Ecclesiastica decretauit, confirmat, atque innovat cum omnibus Censuris posteriores Pontifices in Bulla Cœnæ, *Can. 18.* ut illud item planum sit; Bonifacij Decretum quemadmodum etiam Cardinalis Toletus testis est in *sua summa, in tract. de casibus in Bulla Cœnæ reservatis, excommunicatione 9.* Atque hi omnes Superiores Pontifices excommunicatione late sententiæ Romano Pontifici reservata animaduertunt in eos omnes, qui præstationem, solutionemve aliquam imponunt Ecclesiasticis personis, sine Romani Pontificis assensu; etiam si recipiant à sponte dantibus. Sed tamen non credit Toletus censura irretiri eos, qui sponte solvunt, quos tamen irretiebat Bonifacius. In hac enim parte, neque in Bulla Cœnæ, neque in Concilio Lateranensi apparet innovatum esse. Ergo, &c. Vide etiam eundem Comitolum, *lib. 4. q. 36. n. 4.*

5. Et hanc sententiam præter Comitolum tenet ex eadem Societate Stephanus Baunius, in *Theolog. mor. tract. 11. q. 37. §. Dico tertio.* Idem tenet etiam Belletus, in *Disquis. Cler. part. 1. tit. 5. §. 2. num. 1.* ubi docet in Bulla Cœnæ renovatum esse Decretum Bonifacij VIII. Idem etiam docet Tamburinus de *iure Abbatum, tom. 1. disput. 15. quæst. 21. num. 25.* Et omnino videndus Marchinus de *Peste, part. 4. cap. 3. num. 33. & seqq.* cum Carolo Episcopo Nauariensi in *cap. Conuenior. 23. quæst. 8. n. 14.* apud Gaticum in *allegat. pro Eccles. fol. 183.* Et quod magis notandum est Episcopus Alexander Sperellus vir amicissimus in suis doctis Decisionibus Fori Ecclesiasticis *dec. 37. n. 83.* testatur ita sensisse Sacr. Congregationem immunitatis, id etiam approbante Sanctissimo Domino Nostro. Non obstante, igitur quod Benedictus XI. & Clemens V. reuocauerint olim Bonifacianam Constitutionem, hodie tamen, ut probatum est, Clerici non possunt subsidium ferre, nec Reges illud accipere, nisi ex licentia Summi Pontificis, quia Leo X. & Bulla Cœnæ, Bonifacij Decretum denuò approbant & renouant: Ergo, &c.

6. Sed hæc omnia licet procedant, quò ad alios Principes, difficultas est de Regibus Gallie, stante Priuilegio Bonifacij VIII. concessio Philippo Pulchro, ut non expectato Episcoporum consensu possint, urgente necessitate imponere onera Ecclesiasticis; Negant Rabardeus, Habert, Mandrinus, Guilielmus de Benedictis, Tholosanus, Feraldus Doctores Galli, qui faciunt adhuc mentionem de usu talis Priuilegij; De quo etiam testantur Doctores Hispani, Sanchez in *opuscul. tom. 1. lib. 2. cap. 4. dub. 55. num. 30.* & Mexia in *Pragm. Taxa panis, conclus. 5. num. 64.* quibus adde Maximilianum Faust. de *Arario Class. 17. consil. 44.* Sed usum talis Priuilegij nominatim acriter impugnat nouissimè Ioannes Arias Maldonatus in *suo Iuris Responso de Contributione Ecclesiasticorum urgente necessitate, n. 111.* & ante illum Chassaneus Doctor Gallicus omnino videndus, in *Consuet. Burgun. tit. de Iustitiis, §. 4. n. 34. & 35. fol. 134. & 135.* nimis dubitauit de usu talis Priuilegij, & n. 28. obseruat, quòd anno 1522. Ecclesia Gallicana hoc opposuit Francisco I. Ecclesiis Regni Tributum imponente. Vnde videtur res factis scrupulosa maximè propter Concilium Lateranense, & Bullam Cœnæ: Sed ego nolo iudicium meum proferre, & Apostolica Sedi determinationem remitto, ut supra feci de aliis Priuilegiis Regibus concessis Sufficiat tantum mihi in hac Resolutione probasse contra P. Rabardeum *cap. Clerici de immunitate Ecclesiastica,* non obstante reuocatione Martini, Quintini, & Benedicti vndeceimi hodie adhuc persistere, & obligare, ita ut secluso aliquo Priuilegio verè concessio, & non reuocato, non possint Principes exigere subli-

dia & onera ab Ecclesiasticis, inconsculto Summo Pontifice.

RESOL. CCCXXXIX.

An Principes possint prohibere, ne Annata ex suis Regnis Summo Pontifici soluantur, sine eorum consensu? Ex part. 7. tract. 1. Ref. 24. aliàs 22.

§. 2. **A**firmatiuè respondet P. Rabardeus *sect. 4. num. 7. fol. 91.* Quia (ait ille) cum sub Regis protectione constituta sint omnia bona temporalia subditorum suorum, etiam Ecclesiarum, & Clericorum, necessum est illum consentire Exactionibus, vel Tributis præter Ius commune iam in suo Regno ab antiquo tempore receptum, imponendis. Commentator Pragmaticæ Sanctionis refert ex Annalibus nostris Sanctum Ludouicum IX. Franciæ Regem, & alios Reges maximè Catholicos vetuisse huiusmodi Annatas, & alias exactiones de Beneficiis, in suo Regno exigendas. Ita Rabardeus.

2. Sed ego puto, secluso tamen aliquo Priuilegio Regibus à S. Pontifice concessio, quòd reuocatum nõ sit, contrarium omnino, dicendum esse: Nam aliqui docent Annatas Summo Pontifici deberi, Diuino iure, aut saltem, ex iure Diuino scripto originem traxisse, ut ex Echio, & Ferdinando Cordubensi obseruat Azorius, *tom. 2. lib. 7. c. 12. q. 1. & alij.* Si ergo solutio Annatarum competit Pontificibus de iure Diuino, quomodo in illis soluendis possint se Principes sæculares immiscere?

3. Deinde, si Annata Pontificibus, non debentur iure Diuino, debentur tamen illis ad eorum, & Curie sustentationem; Potest quidem Pontifex decimas, fructuum etiam, quæ aliis debentur Laicis concedere, *cap. A nobis de decis. cap. Adrianus LXIII. cap. In Synodo XVI. quæst. 1.* sicut plerisque concessit, Potest Statuto, Consuetudine, aut Priuilegio induci, ut primi Anni fructus, & quandoque duorum, aut trium, fabricæ, Episcopo, aut ad alium quempiam usum referuntur, idque præcipuè Rom. Pontificis auctoritate. Si propter una debita, de *rescript. lib. 6. & in Extrauagan. Ioan. XXII.* Quæ incipit: *Suscepit;* & non poterunt medijs fructus primi Anni Summo Sacerdoti referuari: Potest Pater corripere filium sibi alimenta negantem, & ad ea præstanda compellere. *l. Qui filios, Cod. Quæ res pign. oblig. pos. & l. 1. & 11. Cod. de Patr. qui fil. distr. ipsos etiam vendendo.* Et non poterit spiritualis Pater, cui non minus obsequij debemus, quàm carnali, quotam partem fructuum Ecclesiasticorum pro suis necessitatibus reservare.

4. Quòd si quis diceret, non tenentur filij Patribus thesaurizare, sed Pater filiis, *secunda Corinth. c. 12.* nec etiam necessitatis tempore. Habet Ecclesia Romana propriam Diocesium, cuius Sacerdotes suo tenentur Episcopo subuenire: habet Ecclesia amplum temporale Dominium: huius subditi suo subueniant Domino: non grauentur alij, qui suis Dominis, & suis Episcopis providere tenentur? ne multiplices prægrauentur onere. Respondebimus, non teneri filios Patribus thesaurizare: teneri tamen Patri subuenire, cum eger. sic Roman. Pontifici omnium Parenti, & Pastori: pro qua subuentione adinuenta sunt Annata.

5. Quòd verò Romanus Pontifex propriam habet Diocesim: habet quidem propriam, quæ scilicet alterius non sit sed non propriam, quæ Romanis finibus coarctetur. Cum enim sit vniuersalis Ecclesiæ Episcopus, vniuersus orbis sua est Diocesis. *Per principalem, cap. Cuncta per Mundum 9. quæst. 3.* nec minore onet

onere grauantur Ecclesiae subditi, quod aliis teneantur subuenire Principibus. Quandoquidem, & praeter Annatas, quae cum aliis communes sunt; ad ea tenentur Pontifici vectigalia, quae & alij suis Principibus contribuunt. Confirmantur supradicta, quod licet Dominium Bonorum Monasteriorum, seu Ecclesiarum sit penes eorum Communitates excipimus Cappucinos, & Minores de obseruantia, vt tradit Galparus Hurtado, de iustit. & iure, disp. 2. diff. 1. 9. Petrus à S. Iosepho, in Idea Theol. Moral. lib. 2. cap. 9. Resol. 3. Caietan. in 2. 2. quae. 43. num. 105. art. 8. col. de reddib. cap. 23. & alij; tamen dicendum est, vt rectè obseruat Trullench, in Decalogum tom. 1. lib. 7. cap. 2. dub. 5. num. 1. Non esse ita absolutum, & independentem, sicut saecularium. Et idèd S. Pontifex, cum sit Administrator omnium Bonorum Ecclesiasticorum, potest ex aliqua iusta causa dicta Bona ab illis tollere, & alicui donare, relicto ad victum necessariis, vt docent communiter Doctores, Trullench, ubi supra; Dicastillus, de iustit. & iure, libro 2. tractat. 2. diff. 1. dub. 8. num. 100. Lessius, lib. 2. cap. 4. dub. 5. num. 19. & 20. Molina, tom. 1. tract. 2. disp. 29. concl. 2. Caietanus, loco cit. & alij. Itaque potuit Pontifex Annatas ad sui, & Curiae sustentationem ex bonis Ecclesiasticorum constituere, & exigere, nec villo pacto possunt Reges in his se immiscere, cum Dominium, seu potius Administratio bonorum Ecclesiasticorum ad Summum Pontificem pertineat; qui ex hac ratione, si potest ex iusta causa interdum bona Ecclesiastica Principibus Laicis concedere, vt tradit Trullench, in Decalog. tom. 1. libro 7. cap. 2. dub. 6. n. 12. Et idèd Regibus Hispaniae, & Galliae Decimas concessit, vt obseruat Castillo Sotomaior de Terzijs, cap. 10. num. 6. & Valboa de Magroucio lecti. Salmat. tom. 1. ad cap. Causam de praescriptione num. 12. & 13. Quanto magis sibi ipsi poterit Pontifex bonorum Ecclesiasticorum fructus applicare. Itaque dicendum est, quod quando Annatarum exactio videtur Principibus nimium Regnis suis onerosa, tunc eius exactio nec debent, nec possunt prohibere, sed ad Summum Pontificem, pro moderatione dictae Annatae humiliter recurrant.

6. Ad exemplum verò quod P. Rabardeus adducit de S. Ludouico IX. Rege Gallo, non respondeo, nisi verba Bellarmini, dignitate, doctrina, & sanctitate Eminentissimi, in Apologia contra Regem Angliae, cap. 6. vbi sic ait. Addit postea Sanctum Ludouicum Regem publica Pragmatica sanctione omnes Curiae Papalis exactiones intra Regnum suum prohibuisse; & citat ad marginem, ex arestis Senatus Parisiensis. Ego verò legi quidem apud Nicolaum Gallum inter alias Sancti Ludouici Ordinationes, haec verba: Item exactiones, & onera grauissima per Curiam Romanam Ecclesiae Regni nostri imposita, vel imposita, quibus Regnum nostrum miserabiliter depauperatum existit, siue etiam imponendas, aut imponenda, leuari, aut colligi nullatenus volumus, nisi pro rationabili, pia, & vrgentissima inuitabili necessitate: & de spontaneo expresso Consensu nostro, & ipsarum Ecclesiarum Regni nostri. Et fortasse haec eadem verba habentur in aresto Senatus Parisiensis, quod mihi notum non est. Ceterum legi Pragmaticam Sanctionem eiusdem Sancti Ludouici, quae habetur ad finem Tomi Sexti Bibliothecae Sanctorum Patrum editae Parisiis, anno 1589. vbi habentur eadem Ordinationes, demptis verbis supra scriptis, quae videntur postea addita in odium Ecclesiae Romanae.

7. Legi etiam similes ordinationes, tum apud Paulum Amilium, tum apud Robertum Guaguinum, in vita Sancti Ludouici, & verba illa à Nicolao reci-

Tom. IX.

tata non reperio: Sed contra potius legi apud eodem Auctores Sanctum Ludouicum Romanae Ecclesiae Pontificibus Innocentio IV. Alexandro IV. Urbano IV. & Clementi IV. quorum temporibus vixit, fuisse additum & obedientem. Nam Innocentio IV. in Concilio Lugdunensi excommunicanti, & deponenti Imperatorem Fridericum, asserit Sanctus Ludouicus, atque, vt verbis Amilij vtar: *Se viretque Regni sui, ac Consilium Sacrosanctae potestati tutanda paratum esse professus. Innocentij causa dignitate roburque addidit.* Et infra. *Interea Francus (Sanctus Ludouicus) auctoritate nominis Franci regens Pontificem; sacram insuper militiam, in barbaram Religionem professus erat.* Denique in vita Sancti Ludouici, quae extat apud Laurentium Surium, à Confessario eius, vt creditur scripta, inter alia monita, quae Sanctus moriens filio suo, Regni haeredi dedit; haec verba habentur: *Semper sis additus, & deuotus Romanae Ecclesiae, eius Pontifici, haud secus, atque spiritali Patre te morigerum praebeas.* Hucusque Bellarminus.

8. Et licet Martinus V. in Concilio Constantiensi, sess. 43. asserat se nullatenus Annatas in aliquo Regno impositurum, nisi de consilio Praetorum eiusdem regni: Nescio quomodo P. Rabardeus fol. 93. possit hoc Decretum extendere ad Principes laicos, qui sub nomine Episcoporum nec debent, neque possunt includi, & cum talis concessio sit quaedam species privilegij, sequitur non esse extendendum de persona ad personam, secundum regulam Iuris.

9. Nec desinam hic obiter adnotare P. Rabardeum, fol. 77. & 91. sentire Annatas ortum habuisse tempore Ioannis XXII. & Reges Franciae primum id iuris summo Pontifici concessisse. Ita ille. Sed contrarium docet Thomas Campegius Episcopus Feltrensis in opuscul. de Annatarum institutione, & earum defensione. fol. 170. vbi sic ait: Annatarum institutionem, si ad ius Diuinum refertur nolumus, vt sint Decimae Decimarum summo Sacerdoti debita, eam tamen non adèd nouam asserimus, vt Ioanni XXII. quod plerique faciunt, tribuamus: quandoquidem illarum institutionem Viennens. Concilium receperit, quod habitum fuit anno M C C C X I. & Ostien. ac Ioan. Andreas, qui Ioanni XXII. tempora praecessere, de his mentionem fecerunt. Defensionem autem Annatarum contra Duarenum, quem sequuntur eiusdem farinae homines Tobias Pauxmelter, de iurisd. lib. 2. cap. 3. n. 37. & sequ. & Theodorus Keingkingk, de regim. sacul. & Eccles. lib. 3. Class. 1. c. 8. num. 25. inuenies apud Filluc. tom. 1. tract. 41. c. 6. n. 54.

RESOL. CCCXL.

An Principes laici quoad suos subditos possint inducere impedimenta dirimentia matrimonium?

Et late discutitur, quomodo intelligenda sit illa quaestio, an auctoritas vnus Doctoris viri docti, & p̄j faciat opinionem probabilem?

Et asseritur singularem vnus Doctoris sententiam, si sustineat valorem matrimonij, esse preferendam communi opinioni. Ex part. 7. tract. 1. Ref. 25. aliàs 23.

§. 1. **A**firmatiuè respondet P. Rabard. sect. 5. per totam. Probat hoc in num. 2. Quia Matrimonium est contractus verè Ciuilis, non minus quam alij; & cōsequenter similiter potestati politicæ subiectus est. Sicut igitur supradicti ex iusta causa possunt aliquos (v.g. prodigos, & pupillos) redere inhabiles ad illos contractus, ita etiam ad hunc: quia eadem est planè ratio.

Sup. hoc supra in Ref. 222. & in alijs eius primæ not. & infra lego doctrinam Ref. 42.